

---

---

# Základy lékařské terminologie

Lekce 9

---

---

# Slovotvorba: derivace II

Latinské a řecké sufixy

---

---

## Sufixy: způsob napojování

Při odvozování od substantiv sufix připojíme ke genitivnímu kmeni.

- cervix – cervic- + alis – **cervicalis**
- nephros – nephr- + osis – **nephrosis**

Latinská slova jsou často odvozená také od sloves:

- abductor (ab-**duct**-or, -duct- od slovesa vést)
  - incisura (in-**cis**-ura, -cis- od slovesa řezat)
-

---

# Latinské sufixy: forma a význam

Substantivní sufixy : ulus/ellus/ollus\*, itas, io, or, ura

Adjektivní sufixy: alis, e; aris, e; atus, a, um; eus, a, um;  
aneus, a, um; ilis, e/bilis, e; osus, a, um

Každý sufix má svůj význam, mezi nejvýraznější patří:

- činitel **OR** (~ doktor, traktor); vlastnost, stav **ITAS**
  - opatřený něčím **ATUS**; možnost, schopnost  
**(B)ILIS** (~ -able, -telný), hojnost **OSUS**
-

---

# Řecké sufixy: forma a význam

Substantivní sufixy: ia, iasis, ismus, itis, osis, oma, omatosis

Adjektivní přípony: eus, a, um; icus, a, um; ideus, a, um

Řecké sufixy mají specifičtější význam než latinské, v případě substantivních jde pouze o označení nemocí.

**-omatosis**  
= -omat- + -osis

→ **-itis, -osis, -oma** (konkrétní typy chorob)

→ **-ia, -iasis, -ismus** (obecnější označení)

---

---

# Slovotvorba: derivace III

Řecké prefixy

---

---

# Řecké prefixy: význam

**prefixy místní:** apo- (apophysis), cata- (catarrhus), **dia-** (diencephalon), ec-/ecto-/exo- (exoderma), en- (encephalon), endo- (endoprothesis), epi- (epiduralis), **hypo-** (hypophysis), **meta-** (metencephalon), **para-** (parasitus), syn-/sy-/sym- (synthesis)

**prefixy časové:** pro- (prognosis)

**prefixy zápornkové:** a(n)- (anaemia), anti- (antipathia)

**prefixy upřesňující/identifikační:** ana- (anastomosis, anamnesis), **dia-** (diagnosis), dys- (dyslexia), eu- (euthanasia), hyper- (hypertonia), **hypo-** (hypotrophia), **meta-** (metabolismus), **para-** (paratyphus)

---